herpy

ORMAR

Emerald Tree Boa

Corallus caninus

Corallus caninus är en smal, trädlevande boa från Guyanaskölden i Sydamerika. Vuxna djur är ljusgröna med vita tecken, ungarna är rödorange. Arten blir omkring 120-200 cm. Sedan 2009 omfattar namnet bara bestånden norr om Amazonfloden, medan djuren i Amazonområdet hör till *Corallus batesii*. Arten kräver ett stort, högt och fuktigt terrarium och en erfaren hållare.

Familj: Boidae

FAKTARUTA

DJURET

Vuxenstorlek	**120-200 cm** total längd inkl. svans
Livslängd	**15-20 år**
Aktiv	**På natten**
Levnadssätt	**Trädlevande**
Biotop	**Regnskog**
Svårighetsgrad	**Erfaren**

SKÖTSEL

Min. terrarium	**180 × 60 × 120 cm** L × B × H för 1 vuxet djur
Temperatur, dag	**24-28 °C**
Värmeplats	**29-32 °C**
Temperatur, natt	**22-25 °C**
Luftfuktighet	**75-90 %**
Vatten	**Vattenskål**
UVB	**Rekommenderas** Fergusonzon 2
Föda	**Ryggradsdjur**
Hålls	**Ensamma**

AVEL

Fortplantning	**Levandefödande**
Könsmogen	**36-60 mån.**
Kullstorlek	**5-20 ungar**
Dräktighet	**180-210 dagar**

SKYDD OCH PAPPER

CITES	**Bilaga II**
EU-bilaga	**Bilaga B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Corallus caninus är en medelstor boa med sidoplattad kropp, stort, päronformat huvud, värmegropar i läppfjällen, mycket långa framtänder, lodrät pupill och gripsvans. Vuxna djur är gröna med emaljvita teckningar på ryggen, ofta parvisa trianglar eller tvärband; sällan är ryggen helt enfärgat grön. Läpparna är som regel gula, och buken är vit till gul. Ungarna är rödorange med vita teckningar, sällan gröna, och börjar bli gröna efter omkring 4 månader.

Honorna är längre och tyngre än hanarna, som är smalare. Arten blir omkring 120-200 cm, och stora honor kan överstiga 200 cm. Den är därmed smalare och mindre än *Corallus batesii*.

Fram till 2009 räknades alla gröna *Corallus* i Sydamerika till en art. Det året skildes Amazonasbäckenets bestånd ut som *Corallus batesii*, och namnet *C. caninus* omfattar i dag bara bestånden på Guyanaskölden. Arterna skiljs åt på tre drag: *C. caninus* har få fjäll tvärs över nosen mellan tredje och fjärde överläppsfjället (2-6, i genomsnitt 3,4), *C. batesii* fler (3-12, i genomsnitt 6,9). *C. caninus* saknar den vita mittranden på ryggen som *C. batesii* kan ha, och har nästan inga vita fläckar på sidorna (0-11 mot 0-38). Skillnaden i mitokondrie-DNA mellan de två är 3-16 %. Arterna kan få fertila avkommor tillsammans i fångenskap, så djur utan känt ursprung kan vara svåra att bestämma.

Arten är nervösare än *Corallus batesii* och lämpar sig att titta på, inte att ta upp. Djuren är nattaktiva. På dagen vilar de ihoprullade på en gren med huvudet i mitten av spiralen.

Utbredning och livsmiljö

Corallus caninus lever på Guyanaskölden i nordöstra Sydamerika: Guyana, Surinam, Franska Guyana, östra och södra Venezuela (Bolívar och Amazonas) och nordöstra Brasilien norr om Amazonfloden och norr och öster om Rio Negro (Amapá, Pará, Roraima och Amazonas). Arten förekommer från havsnivå upp till omkring 200 m.

I Amazonområdet söder om Amazonfloden och väster om Rio Negro lever *Corallus batesii*. Bestånden i Colombia, Ecuador, Peru och Bolivia, som tidigare räknades till *C. caninus*, hör i dag till den arten. Gränsen mellan de två arterna är inte exakt fastlagd.

> **Naturlig utbredning:** Guyana, Surinam, Franska Guyana, Venezuela och Brasilien.

LIVSMILJÖ

Arten är helt trädlevande och lever i primär och sekundär regnskog, ofta över vattendrag, men utan att vara beroende av öppet vatten. Den håller till i trädkronorna och i lägre växtlighet och går bara sällan ner på marken. Klimatet är varmt och fuktigt året runt med mer än 1.500 mm nederbörd per år.

På dagen ligger djuret hoprullat på en vågrät gren. På natten jagar det ur bakhåll, hängande i en S-formad ställning med huvudet pekande nedåt, och tar framför allt gnagare, pungråttor och fladdermöss. Unga djur tar också ödlor och ormar. Bytet fångas med ett blixtsnabbt hugg och dödas genom strypning. Djuret dricker regndroppar från blad och från sin egen kropp.

Skötsel

TERRARIET

Ett vuxet djur behöver ett terrarium på minst 180 × 60 × 120 cm (längd × bredd × höjd), och större och framför allt högre är bättre. Längden ska minst motsvara ormens längd så att den kan sträcka ut sig helt, och höjden ska ge plats att söka värme och fukt på olika nivåer utan att gå ner på botten. Terrariet ska kunna öppnas framifrån, och sidorna bör inte vara genomskinliga, eftersom det gör djuret otryggt. En ung orm kan bo i ett terrarium av vuxenstorlek när det finns gott om gömslen.

Det ska finnas stabila men smala vågräta grenar på flera höjder som djuret kan få ett bra grepp om. Grenarna ska sitta fast men helst gå att ta ut, så att djuret inte behöver dras av dem. Gömlådor under taket och på sidorna ger trygghet, och levande eller konstgjorda växter ger skydd och håller kvar vattendroppar.

Bottenlagret ska vara minst 10 cm djupt och fuktbevarande, till exempel 40 % matjord, 40 % kokosfiber och 20 % sand, med ett lager löv ovanpå. Det ska finnas bra ventilation utan drag: öppningar högst upp på den varma sidan och längst ner på den kalla sidan, gärna med en liten fläkt i den kalla änden. Ta bort avföring direkt och byt hela bottenlagret var 3:e-6:e månad.

Djuren hålls var för sig. Nya djur ska i karantän i 3-6 månader.

Läs mer: Karantän och hygien

TEMPERATUR

Corallus caninus ska ha jämn värme i hela terrariet och en tydlig solplats. Solplatsen, en vågrät gren under värmekällan, ska vara 29-32 °C. Resten av terrariet ska på dagen vara 24-28 °C, med omkring 24 °C i den svala änden. På natten ska det vara 22-25 °C.

Använd flera likadana värmelampor sida vid sida, så att hela det ihoprullade djuret värms jämnt, och placera dem så att djuret inte kan komma i kontakt med dem. Använd glödlampor eller infraröda lampor, inte färgade lampor. Är rummet kallare än 22 °C på natten ska en ljuslös värmekälla med termostat hålla värmen; en värmepanel i ena änden, styrd av en termostat med givaren på den svala sidan, är en bra lösning. Mät temperaturen på flera ställen och på flera höjder med en infraröd termometer och fastmonterade givare.

Läs mer: Värme och temperatur

LUFTFUKTIGHET OCH VATTEN

Luftfuktigheten ska vara hög och stabil: 75-90 %. Arten tål växlande fukt dåligt, så stabiliteten är viktigare än det exakta talet. Terrariet ska kunna torka mellan sprayningarna, och det får aldrig stå vatten som rinner nedför rutorna, för stillastående, kondenserande fukt ger mögel och luftvägsinfektion.

Spraya botten och växter flera gånger dagligen under korta perioder, gärna med ett automatiskt spraysystem och destillerat vatten eller vatten från omvänd osmos. Spraya inte direkt på djuret, för avdunstningen kan kyla ner det. Djuret dricker droppar från bladen och från sin egen kropp, och ställer man dessutom en stor vattenskål högt upp bredvid en gren dricker det också därifrån. Byt vattnet minst en gång i veckan. Mät fukten med två digitala hygrometrar på olika höjd. Vätskebrist visar sig som kvarhållen avföring med stora urater och ofullständiga hudömsningar.

Läs mer: Luftfuktighet, sprayning och ventilation

LJUS OCH UVB

Arten är nattaktiv och klarar sig utan UVB, men ett svagt UVB-ljus ger en tydligare dygnsrytm och säkrar D3-vitamin. Arten tillhör Ferguson-zon 2, med ett UV-index på omkring 2-3 vid solplatsen. Ett T5 HO-rör på 5-6 % UVB ska sitta 30-40 cm över ormens rygg när det lyser genom nät, och 35-45 cm utan nät. Röret ska sitta på den varma sidan tillsammans med värmelamporna och bytas var 12:e månad, även om det fortfarande lyser. Mät gärna med en UV-mätare.

Ljuset ska vara tänt 12 timmar per dygn och släckt på natten. Med tillräckligt med skugga och växter väljer djuret själv hur mycket ljus det vill ha.

Läs mer: Ljus och UVB Läs mer: Kalk, vitaminer och tillskott

UTFODRING

Corallus caninus ska ha hela bytesdjur: möss, råttor, hamstrar, gerbiler, vaktlar och kycklingar, och råttor är det bästa fodret. Storleken följer djuret: från råttungar på 4-6 g till ungdjur och upp till medelstora råttor till vuxna honor, medan hanarna får lite mindre bytesdjur. Använd upptinade, frysta bytesdjur i stället för levande, som kan bita och skada ormen. Bytet värms till 32-38 °C och bjuds med en lång pincett, eftersom djuret hugger snabbt och kan träffa snett.

Bytet ska väga omkring 10 % av ormens vikt och vara högst 1-1,5 gånger så brett som ormen på det bredaste stället. Unga djur får mat var 7:e-10:e dag, halvvuxna var 10:e-20:e dag och vuxna var 2:a-4:e vecka. Arten är naturligt smal och blir lätt för tjock. Den ska se muskulös ut, inte rund, och framför allt hanarna hålls smala.

Djuret har oftast avföring efter två-tre måltider, och en fjärde måltid ges först när det har haft avföring. Bytet kan då och då pudras lätt med en blandning av kalk och vitaminer innan det tinas.

BETEENDE OCH HANTERING

Corallus caninus är ofta nervös och försvarsberedd, särskilt som ung, och är inget djur för frekvent hantering. Känner den sig hotad lägger den sig i en S-formad ställning och hugger. De mycket långa framtänderna ger djupa sår.

Rör lätt vid djuret med en krok eller en pappersrulle innan det tas ut, så att det vet att det inte är mat på väg. Dra aldrig bort det från grenen: kliar man försiktigt på den hoprullade svansen med en nagelkant släpper det greppet. Svansen är bräcklig, särskilt det första året, och en knäck blir bestående. Under hanteringen snor sig djuret runt armar och kropp för att hålla balansen; låt det inte komma runt halsen. Tvätta händerna före och efter, och låt aldrig barn hantera djuret ensamma.

Avel

KÖNSMOGNAD OCH KÖNSBESTÄMNING

Honorna är längre och tyngre än hanarna, och hanarna är smalare och har större sporrar. Könet bestäms säkrast med sond av en erfaren hållare eller en veterinär. Hanarna är könsmogna efter 3-4 år och honorna efter 4-5 år. Honan ska vara muskulös, inte tjock, innan hon sätts i avel.

PARNING

Parningstiden är typiskt april-juli, och honorna föder normalt bara vartannat år. Under parningen ligger hanen tätt intill honan och försöker slå svansen om hennes. Hanarna ska vara smala när de sätts till honan, eftersom smala hanar är mer parningsvilliga. Hanarna kan vara aggressiva mot varandra, så bara en hane sätts ihop med honan.

Honan fastar ofta i flera månader under den sista delen av dräktigheten utan att tappa särskilt mycket i vikt. *Corallus caninus* och *Corallus batesii* kan få fertil avkomma tillsammans, så de två arterna ska hållas åtskilda i aveln.

ÄGGLÄGGNING OCH KULLAR

Corallus caninus föder levande ungar. Dräktigheten varar 6-7 månader. En kull är typiskt 5-12 ungar, i genomsnitt omkring 10, men kan nå upp till 20. Den dräktiga honan ska ha tillgång till både värme och vatten, eftersom vätskebrist kan ge ungar som fastnar vid födseln. Honan sköter inte ungarna efter födseln.

INKUBATION

Det finns inga ägg att ruva, eftersom arten föder levande ungar. Under dräktigheten ska honan ha en stabil, varm gradient, färskt vatten och ro, och fuktigheten ska hållas stabil. Ungarna skiljs från honan så snart de är födda, och obefruktade ägg och dödfödda ungar tas bort.

UPPFÖDNING AV UNGAR

Nyfödda ungar är 40-50 cm långa, väger 20-50 g och är rödorange. Efter omkring 4 månader börjar de bli gröna. Håll varje unge för sig i en liten låda med grenar, fuktigt bottenlager och gömslen, och placera grenarna så att ungen når både botten och vattenskålen.

Ungarna ömsar skinn inom två veckor efter födseln, och först därefter bjuds mat: en upptinad råttunge på 4-6 g, väl uppvärmd. Därefter bjuds mat ungefär var 7:e-10:e dag. En del av ungarna tar råttungen av sig själva; resten kan ta en levande dvärghamster eller ung mus eller behöver hjälp att äta under en tid. Det är lättare att få ungarna att börja äta än hos *Corallus batesii*. Vid omkring 6 månaders ålder äter de flesta självmant och kan gå över till råttor av lämplig storlek.

Hälsa och vanliga misstag

De flesta problem beror på fel i uppställningen. Typiska problem är:

- Uttorkning vid låg luftfuktighet: kvarhållen avföring med stora urater och hudömsning som fastnar.
- Luftvägsinfektion vid för kall, stillastående eller för fuktig luft: djuret andas med öppen mun eller har slem i munnen.
- Fetma vid för frekvent eller för stor utfodring: arten ska vara muskulös, inte rund.
- Knäck eller bula på svansen efter ryck i svansen, särskilt hos unga djur.
- Kvalster och inre parasiter, särskilt hos vildfångade djur. Använd uppfödda djur och sätt nya djur i karantän.
- Kräkning vid för stora bytesdjur eller för låg temperatur.
- Mögel och bakterier vid ihållande kondenserande fukt.

Väg djuret regelbundet och för dagbok över vikt, utfodring och hudömsning. En plötslig viktminskning är ofta det första tecknet på sjukdom. Kräldjur döljer sjukdom, så uppsök en veterinär med erfarenhet av kräldjur om djuret inte äter, tappar i vikt, andas med öppen mun eller verkar slött.

Läs mer: Köp av djur: uppfödda djur, vildfångst och transport

Fråga alltid dina kunniga bekanta

Guiden är ett bra ställe att börja på, men den kan inte ersätta erfarenhet. Djur är olika, och mycket av det viktigaste lär man sig av dem som har hållit arten i åratal. Prata med en uppfödare, en erfaren djurhållare eller en veterinär med kunskap om kräldjur och groddjur innan du skaffar djuret - och igen om något verkar fel.